

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ «АГРООСВІТА»
ГЛУХІВСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ С.А. КОВПАКА СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

**СУЧАСНІ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ
АГРОПРОМИСЛОВОГО
ВИРОБНИЦТВА:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**ЗБІРНИК СТАТЕЙ І ТЕЗ
ВИПУСК 1**

2018

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Литвиненко А.В., кандидат сільськогосподарських наук – відповідальний редактор, директор Глухівського агротехнічного інституту імені С.А. Ковпака Сумського національного аграрного університету;

Макаєв В.І., кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, заступник відповідального редактора, Глухівський агротехнічний інститут імені С.А. Ковпака СНАУ;

Жмайлов В.М., кандидат економічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи Сумського НАУ;

Хоменко М.П., кандидат педагогічних наук, заступник директора ДУ НМЦ «Агроосвіта»;

Шейченко В. О., доктор технічних наук, старший науковий співробітник, Полтавська державна аграрна академія;

Налобіна О.О., доктор технічних наук, професор, Національний університет водного господарства і природокористування;

Логінов А.М., кандидат сільськогосподарських наук, Глухівський агротехнічний інститут імені С.А. Ковпака СНАУ;

Довжик М.Я., кандидат технічних наук, доцент, декан інженерно-технологічного факультету Сумського НАУ.

Адреса редакційної колегії:

41400, м. Глухів, обл. Сумська, вул. Терещенків,36, Глухівський агротехнічний інститут імені С.А. Ковпака Сумського національного аграрного університету

E-mail: hlukhiv_ksnau@ukr.net, <http://gatisnau.sumy.ua/>.

У збірнику представлені матеріали щодо сучасних тенденцій розвитку техніки та технологій в агропромисловому виробництві, використання енергозберігаючих технологій в АПК, проблем, перспектив та інновацій у підготовці фахівців-аграріїв.

Збірник розрахований на наукових співробітників, викладачів, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів і фахівців агропромислового комплексу.

© Глухівський агротехнічний
інститут імені С.А. Ковпака
СНАУ, 2018

Олешко М.І., Соломко Н.О. Пошук екологічно безпечних способів вироблення електроенергії..	239
Омеляненко Т.С. Удосконалення управління електричними мережами.....	243
Рева С.В. Світовий досвід використання сучасних енергозберігаючих технологій в АПК.....	244
Рубаненко О.О., Грушко О.М., Попик В.В. Дослідження можливості використання фотовольтаїчних електростанцій для покращення надійності використання підприємств АПК.....	253
Рубаненко О.О., Явдик В.В. Проблема ожеледі в розподільчих електричних мережах.....	255
Рясна О.В. Енергозберігаючі технології при міжміських перевезеннях сільськогосподарської продукції автофургонами.....	258
Рясна О.В., Будакова А.Ю., Хижняк О.Ю. Автоматизований електропривод – перспективи розвитку.....	266
Савойський О.Ю. Спосіб зниження енергоємності процесу сушіння фруктів.....	268
Семірненко Ю.І., Семірненко С.Л. Енергозберігаюча технологія виготовлення паливних брикетів.....	270
Середа Д. О. Використання енергозберігаючих технологій в АПК.....	280
Смоляров Г.А. Енергозберігаюча стратегія сільськогосподарського підприємства..	288
Соломко Н.О., Олешко М.І. Екологічні проблеми, пов'язані з сучасною електроенергетикою...	290

Результати досліджень свідчать про те, що для інтенсифікації сушки яблук доцільно перед початком процесу проводити підвищення їх температури шляхом прямого електроконтактного нагріву та використання в процесі сушки ультразвуку. Це дозволить зменшити час сушки та знизити питомі енергозатрати на одиницю готової продукції.

УДК 631.365

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ВІБРООЗОНУЮЧОЇ СУШАРКИ В ТЕХНОЛОГІЧНОМУ ПРОЦЕСІ СУШІННЯ ЗЕРНА

Янович В.П., *д.т.н., доц., завідувач кафедри ПОПХВ
ім. проф. П.С. Берника*

Вінницький національний аграрний університет

Цуркан О.В., *к.т.н., доц., директор,*

Присяжнюк Д.В., *викладач*

Ладизинський коледж ВНАУ

Економічна ефективність удосконаленого або розробленого зерносушильного обладнання виявляється в процесі його роботи. Перспективність застосування віброозонуючого комплексу, запропонованого на підставі теоретичних і експериментальних досліджень [1], може бути визначена виявленням економічної ефективності його використання. Така ефективність визначається шляхом зіставлення витрат на виконання технологічного процесу сушіння зернової сировини з допомогою розробленого віброозонуючого комплексу й базових аналогічних зразків.

Економічна ефективність використання розробленого віброозонуючого комплексу розрахована з умови річного навантаження на одну зерносушарку. При цьому за базу для порівняння прийнята зерносушарка серійного виробництва СБЦ-3М.

Питома продуктивність машини за добу:

– для нової машини:

$$W_{zmn} = (W_n / W_{kn}) \cdot T_n, \quad (1)$$

де W_n – продуктивність розробленого віброозонуючого комплексу, кг/год;

W_{kn} – об'єм сушильної камери нової машини, м³;

T_n – тривалість роботи нової машини протягом доби, год;
– для базової машини:

$$W_{zmb} = (W_b / W_{kb}) \cdot T_b, \quad (2)$$

де W_b – продуктивність базової машини, кг/год;

W_{kb} – об'єм сушильної камери базової машини, м³;

T_b – тривалість роботи базової машини протягом доби, год.

Річний обсяг роботи машини:

– для нової машини:

$$Q_n = W_{zmn} \cdot D_n, \quad (3)$$

де D_n – тривалість роботи нової машини протягом року, днів;

$$Q_b = W_{zmb} \cdot D_b, \quad (4)$$

де D_b – тривалість роботи базової машини протягом року, днів.

Збільшення річного виробітку нової машини за рахунок підвищення її продуктивності:

$$Q = Q_n - Q_b. \quad (5)$$

Затрати праці на сушіння зернової сировини:

– для нової машини:

$$V_{zn} = \frac{L_n}{W_{zmn}}, \quad (6)$$

де L_n – чисельність обслуговуючого персоналу нової машини, люд.;

– для базової машини:

$$V_{zb} = \frac{L_b}{W_{zmb}}, \quad (7)$$

де L_b – чисельність обслуговуючого персоналу базової машини, люд.

Річна економія затрат праці при застосуванні нової машини:

$$V = Q \cdot (V_{zb} - V_{zn}). \quad (8)$$

Основна заробітна плата працівників:

– для нової машини:

$$ZP_{on} = \frac{L_n \cdot f}{W_{zmn}}, \quad (9)$$

де f – тарифна годинна ставка працівника, грн/год;

– для базової машини:

$$ZP_{ob} = \frac{L_b \cdot f}{W_{zmb}}. \quad (10)$$

Відрахування на додаткову оплату, які враховують витрати на оплату чергових і додаткових відпусток, часу для виконання державних і громадських обов'язків:

– для нової машини:

$$ZP_{dn} = ZP_{on} \cdot \frac{K_d}{100}, \quad (11)$$

де K_d – коефіцієнт, який враховує відрахування на додаткову заробітну плату, %.

– для базової машини:

$$ZP_{db} = ZP_{ob} \cdot \frac{K_d}{100}. \quad (12)$$

Відрахування на оплату праці працівників:

– для нової машини:

$$ZP_n = ZP_{on} + ZP_{dn}; \quad (13)$$

– для базової машини:

$$ZP_b = ZP_{ob} + ZP_{db}. \quad (14)$$

Відрахування на соціальні потреби:

– для нової машини:

$$CP_n = \frac{ZP_n \cdot K_s}{100}, \quad (15)$$

де K_s – коефіцієнт, який враховує відрахування на соціальні потреби, %;

– для базової машини:

$$CP_b = \frac{ZP_b \cdot K_s}{100}. \quad (16)$$

Амортизаційні відрахування на реновацію машини:

– для нової машини:

$$A_n = \frac{S_n \cdot a}{100 \cdot W_{zmn} \cdot T_n \cdot D_n}, \quad (17)$$

де a – нормативний коефіцієнт відрахувань на реновацію, %;

– для базової машини:

$$A_b = \frac{S_b \cdot a}{100 \cdot W_{zmb} \cdot T_b \cdot D_b}. \quad (18)$$

Відрахування на капітальний, поточний ремонт і технічне обслуговування машини:

– для нової машини:

$$R_n = \frac{S_n \cdot a}{100 \cdot W_{zmn} \cdot T_n \cdot D_n}; \quad (19)$$

– для базової машини:

$$R_b = \frac{S_b \cdot a}{100 \cdot W_{zmb} \cdot T_b \cdot D_b}. \quad (20)$$

Витрати на енергоресурси, необхідні для приводу машини:

– для нової машини:

$$P_{zn} = \frac{N_{cn} \cdot t_{vn} \cdot C_e}{W_{zmn}}, \quad (21)$$

де N_{cn} – загальна потужність, що необхідна для приводу нової машини, кВт;

t_{vn} – час роботи електродвигунів нової машини протягом години, год;

C_e – вартість електроенергії, грн/(кВт · год);

– для базової машини:

$$P_{zb} = \frac{N_{cb} \cdot t_{vb} \cdot C_e}{W_{zmb}}. \quad (22)$$

де N_{cb} – загальна потужність, що необхідна для приводу базової машини, кВт;

t_{vb} – час роботи електродвигунів базової машини протягом години, год.

Витрати на зберігання машини:

– для нової машини:

$$Z_n = \frac{T_{nn} \cdot T_{sn}}{Q_n}, \quad (23)$$

де T_{nn} – норматив витрат праці на підготовку нової машини до зберігання, люд.-год;

T_{sn} – годинна тарифна ставка слюсаря, який обслуговує нову машину, грн/год;

– для базової машини:

$$Z_b = \frac{T_{nb} \cdot T_{sb}}{Q_b}, \quad (24)$$

де T_{nb} – норматив витрат праці на підготовку базової машини до зберігання, люд.-год;

T_{sb} – годинна тарифна ставка слюсаря, який обслуговує базову машину, грн/год.

Відрахування на експлуатаційні матеріали:

– для нової машини:

$$U_{enn} = \frac{U_{mn}}{Q_n}, \quad (25)$$

де U_{mn} – витрата на матеріали, що використовуються при експлуатації нової машини, грн;

– для базової машини:

$$U_{enn} = \frac{U_{mb}}{Q_n}, \quad (26)$$

де U_{mb} – витрата на матеріали, що використовуються при експлуатації базової машини, грн.

Повна собівартість робіт:

– для нової машини:

$$C_{sn} = ZP_n + CP_n + A_n + R_n + P_{zn} + Z_n + U_{enn}; \quad (27)$$

– для базової машини:

$$C_{sb} = ZP_b + CP_b + A_b + R_b + P_{zb} + Z_b + U_{emb}. \quad (28)$$

Експлуатаційні витрати на машину:

– для нової машини:

$$U_n = ZP_n + CP_n + R_n + P_{zn} + U_{enn}; \quad (29)$$

– для базової машини:

$$U_b = ZP_b + CP_b + R_b + P_{zb} + U_{emb}. \quad (30)$$

Питомі капіталовкладення в сфері експлуатації машини:

– для нової машини:

$$K_{pn} = \frac{S_n}{W_{zmn} \cdot D_n \cdot T_n}; \quad (31)$$

– для базової машини:

$$K_{pb} = \frac{S_b}{W_{zmb} \cdot D_b \cdot T_b}, \quad (32)$$

де S_b – відпускна ціна базової машини, грн.

Питома металомісткість машини:

– для нової машини:

$$M_n = \frac{\sigma_{zn}}{Q_n}, \quad (33)$$

де σ_{zn} – маса нової машини в зборі, кг;

– для базової машини:

$$M_b = \frac{\sigma_{zb}}{Q_b}, \quad (34)$$

де σ_{zb} – маса базової машини в зборі, кг.

Річна економія грошових засобів на експлуатаційних витратах під час використання розробленого віброозонуючого комплексу:

$$E_r = (Q_n - Q_b) \cdot (U_b - U_n). \quad (35)$$

Термін окупності капіталовкладень на розробку віброозонуючого комплексу:

$$T_{ок} = \frac{S_n}{E_r}. \quad (36)$$

Отримані результати економічного розрахунку віброозонуючого комплексу в порівнянні з базовою машиною заносимо до таблиці 1.

Таблиця 1

Результати економічного розрахунку

Показник	Машина	
	2	3
1	Нова	Базова
	Розроблений комплекс	СБЦ-3М
1	2	3
Вартість 1 кг чистої маси матеріалів, що йдуть на виготовлення базової машини, грн/кг	-	255,1